

Potpuno ostvarena žena skladne osobnosti

Uz 720. obljetnicu rođenja i 650. obljetnicu smrti sv. Brigite
(1303.–1373.)

Marica Čunčić*

“Moja majka, dok je moj otac bio živ, i kasnije kada je ostala udovica, nikad nije sjela za stol a da prije toga nije nahranila dvanaest siromaha”, rekla je sv. Katarina Švedska prilikom postupka proglašenja svetom svoje majke Brigite, majke siromaha. Briga za siromašne pečat je autentičnosti Brigitinih mističnih iskustava. Pred 650 godina, 23. srpnja 1373., umrla je u Rimu u prisutnosti svoje kćeri Katarine i duhovnika. Svega nekoliko godina poslije Papa je odobrio pravila Reda Presvetoga Spasitelja od svete Brigite, koji je osnovala zajedno s Katarinom, a 18 godina poslije smrti papa Bonifacije IX. proglasio je Brigitu svetom. Šest stoljeća kasnije, točnije 1. listopada 1999. proglašena je zaštitnicom Europe zbog rada na jedinstvu europskih kršćana i da bude izvanredan model “ženske svetosti”, kako je svoju odluku objasnio sv. Ivan Pavao II. u motupropriju *Spes aedificandi*.

Kći vladara Upplanda Birgera Perssona od ranoga je djetinjstva imala izvanredne vjerske vizije u špilji u kojoj se rado molila. S jedanaest je godina ostala bez majke, s 14 se udala za Ulfa Gudmarssona, kasnijega vladara pokrajine Nericije. Živjela je u braku s njim 28 godina. Bila je vjerna supruga, uzorna majka i mudra odgojiteljica osmero djece. Kada je suprug preminuo 1344., Brigita se Bogu posvetila u samostanu u Alvastru, gdje je počela primati objave koje je zapisivao prior Peter Olafsson te ih je prevodio na latinski pod naslovom *Revelationes*. To su književna mistična remek–djela o Božjem veličanstvu, pravednosti i milosrđu, koja između ostaloga veličaju Marijino bezgrješno začecje, sv. Josipa, sv. Jakova i anđele čuvaru. Evo kako opisuje stvaranje anđela i Marijino dostojanstvo:

“Ljubav je vodila Boga da stvara [...] Tako su stvoreni bezbrojni anđeli [...] Kao što On sam nije pod nikakvom nužnošću, nego je sve stvorio iz ljubavi, htio je da ni anđeli [...] ne budu pod nužnošću. Očekivao je ljubav kao odgovor na Njegovu ljubav, poslušnost njegovoj ponudi vječne radosti. Ali u prvom trenutku njihova stvaranja, bilo je Anđela koji su slobodno i namjerno izabrali usprotiviti

* Dr. sc. Marica Čunčić, utemeljiteljica i voditeljica Zajednice Injigo, Glavna i odgovorna urednica časopisa *Injigo: Godišnjak za sudionike duhovnih vježbi u Programu Injigo*. Adresa: Tomacova 16, Kuče, 10410 Velika Gorica. E–adresa: cuncic@gmail.com

se svome Stvoritelju [...] Pravedno su pali, utvrđeni u zloj volji, iz vječne radosti u vječnu bijedu. Ali nisu svi pali. Onim Anđelima koji su izabrali ljubav za ljubav dana je kontemplacija Boga u Njegovoj slavi, snazi i svetosti [...] U svojoj kontemplaciji Boga gledali su s udivljenjem prijestolje uz samoga Boga. Znali su da osoba kojoj je to prijestolje pripravljeno još nije stvorena. Ipak su ljubili tu izabranu osobu i radosno je čekali [...] Djevice Marijo, ti si bila ta izabranica, određena za prijestolje uz prijestolje Božje” (*Objave*, knj. 11, poglavlje 4, Ponedjeljak — Prvo čitanje).

Koliko mi je poznato, Brigitine *Objave* nisu objavljene u cijelosti na hrvatskom. Bosanski franjevac Ivan Ančić (1624.–1685.) donosi 21 očitovanje svetoj Brigiti u svojoj knjizi *Ogledalo misničko* (Ancona, 1681.). Odlomci *Objava* nalaze se među izdanjima UPT–a pod naslovom *Objave svete Brigite Švedske: O životu i mucu Gospodinovoj i o životu njegove blagoslovljene Majke — uključeno petnaest molitava sv. Brigite*.

Bila je pomiriteljica vladara, utemeljiteljica Reda Presvetoga Spasitelja od sv. Brigite, učiteljica udovica, klerika i redovnica, a ponajprije uspješna odgojiteljica svojih četvorice sinova i četiriju kćeri, od kojih je Katarina proglašena svetom. Tako je ispunila želju Blažene Djevice Marije, koja joj je rekla: “Nastoj oko toga da tvoja djeca postanu i moja.” Život sv. Brigite na hrvatskom opisao je svećenik pavlin Hilarion Ivan Gašparoti u opširnom djelu *Cvet sveteh ali življenje i čini svecev* (sv. 4, Venecija, 1761.). Nisam sigurna da je to njezin najstariji životopis na hrvatskom.

Sv. Brigita pokazuje “put ljepote za pravedniji i dostojanstveniji svijet” — bio je to i naslov simpozija 2003. godine povodom 700. obljetnice njezina rođenja. Uoči te proslave u poruci Ivan Pavao II. piše generalnoj opatici Reda Presvetoga Spasitelja od svete Brigite, časnoj majci Tekli Famiglietti 21. rujna 2002. o Brigitinu mističnom iskustvu Otkupiteljeve muke. S deset je godina čula propovijed o mucu Isusovoj i od tada je uvijek imala pred očima onoga koji “ogrnut je *ogrtajem krvlju* natopljenim; ime mu: Riječ Božja” (Otk 19,13). U bazilici sv. Pavla izvan zidina u Rimu stoji raspelo u prirodnoj veličini majstora Pietra Cavallinija pred kojim je Brigita klečala i dobila 15 molitava na čast udaraca koje Spasitelj podnese za naše spasenje. Uz križ piše: *Pendentis pendente Dei verba accepit aure accipit et verbum corde Brigitta Deum. Anno Jubilei MCCCCL* (“Brigita ne samo da prima Božje riječi ušima, nego prima Božju riječ u svoje srce. Jubilarne godine 1350.”).

Vjernici mole tih 15 molitava svaki dan godinu dana od 14. stoljeća sve do danas. Petnaest Brigitinih molitava širilo se Europom i svijetom u rukopisnim i tiskanim knjigama. Papa Urban VI. (1378.–1389.) ih je preporučivao. Papa Pio IX. ih je 1862. izričito odobrio i preporučio, kao i Malinski kongres 1863., no *Petnaest obećanja* koja su se pojavila uz njih nije odobreno, nego zabranjeno, jer “nipošto nije sigurno da su ta obećanja bila nadnaravnoga podrijetla” (*AAS* 46–64, Rim, 28. siječnja 1954.). Danas ima mnogo izdanja *Petnaest molitava sv. Brigite* na mnogim jezicima, pa tako i na hrvatskom, a na mrežnim stranicama mogu se naći mnoga engleska izdanja i internetski prijenosi uživo gdje se te molitve uživo mole.

Hrvati su mogli moliti te molitve od 1512., a možda i ranije. Navodim kronološkim redom zasada poznate hrvatske izvore u kojima se nalazi *Petnaest molitava sv. Brigite*:

1. *Ofiĉje od Blažene Djevice Marije* (Venecija 1512.), *Dubrovaĉki molitvenik*.
2. *Oficij rimski* (Rijeka 1530.), preveo i glagoljicom tiskao biskup Šimun Kožić Benja.
3. Molitveni zbornik (rukopis iz 1614., možda benediktinski), Zagreb, Arhiv HAZU, sign. IV a 77 (IV a 87), listovi 2–7.
4. Ana Katarina Zrinska, *Putni tovaruš* (Venecija, 1661.; Ljubljana, 1687. i 1715.), supruga Petra Zrinskoga i sestra Frana Krste Frankapana.
5. *Pobožne molitve iz mnogeh molitveneh knjig izabrane* (Beĉ: Johann Christoph Cosmerovius, 1678.).
6. *Zbirka propovijedi*, rukopis Nikole Belića iz 18. stoljeća sadrži *Promišlane Muke Isusokerstove: Ovo su stvari ke bihu oĉitovane svetoj Brijidi*, Zagreb, Arhiv HAZU, sign. IV a 132, listovi 18–20.

Postoje i *Ĉetiri molitve sv. Brigite*. U prvoj hvali Mariju zbog bezgrešnoga zaĉeća, djetinjstva, kreposnoga života i rada, žalosti, smrti i uznesenja na Nebo. U drugoj hvali Krista zbog slavnoga utjelovljenja, djelovanja, muke, žalosti, smrti, uskrsnuća, uzašašća u Nebo i slanja Duha Svetoga. U trećoj hvali tijelo Kristovo, i u četvrtoj tijelo Marijino.

Supruga i majka, odgojiteljica, književnica i utemeljiteljica reda, sv. Brigita Švedska spajala je kontemplaciju i akciju, ljubav prema siromasima, Kristu i Crkvi opominjući kler i papu. U obrazovanju drugih primijenila je pedagogiju kreposti jer, uz mudrost i kompetenciju, krepost kvalificira ljude da budu učitelji. Njezina je apostolska strategija učinkovita i za današnju novu evangelizaciju. Donijela je ženske darove kršćanskoj zajednici kao potpuno ostvarena žena skladne osobnosti, uzor današnjim ženama. Nadahnjuje i oduševljava svojom djelotvornom zaraznom ljubavi prema Bogu, nebeskim stanovnicima i zemaljskim siromasima.